

Bildupphovsrätt, beskattningsformer och rätten till ersättning

Jag undrar vad den juridiska statusen är på ett skissupdrag till en offentlig utsmyckning? Ska det beskattas som inkomst av tjänst eller är det någon form av upphovsrättsöverlåtelse? Hur fungerar det om jag vill söka ersättning från BUS för utsmyckningen?

Hej Mats,

Jag har fått in del väldigt specifika frågor den senaste tiden som gör att jag konstant lär mig nya saker, så även här. Med andra ord: jag har inte den blekaste, men ska ta reda på det.

Jag börjar med att kolla verksamt.se. Här står tydligt att moms på skissarvode, likväl som utsmyckningsupdrag, är 25 procent. Om du deltar i en tävling och får ett skissarvode ska du **lägga på** 25 procent eftersom du utför en tjänst och inte säljer ett konstverk. Med det resonemanget anser du kanhända att ett utsmyckningsupdrag bör räknas som försäljning av konstverk och bör vara momsfritt, eller omfattas av den lägre momssatsen på 12 procent. Dessvärre inte. När det gäller fasta utsmyckningar, det vill säga konstverk som utförs direkt på en byggnad, blir momssatsen alltid 25 procent. Om du vill veta mer om den momsfria zonen vid försäljning av bildkonst så avhandlas detta i en tidigare fråga om [företagsformer](#).

För att förtydliga: ett skissupdrag ska beskattas som inkomst av tjänst. Du har fortfarande upphovsrätt till verket, både i skisstadiet och efter utförandet. Du äger med andra orden rätten till verket och kommer fortsätta med det in i graven och ytterligare 70 år efter din död.

Du frågar om BUS – numera [Bildupphovsrätt](#) – och om du kan ansöka om ersättning. Det första du måste göra är att teckna ett medlemsavtal. Alla upphovspersoner eller rättighetsinnehavare inom bildområdet kan bli medlemmar. Genom Bildupphovsrätt hanteras en stor del av din upphovsrätt. Kulturtidskrifter har exempelvis ofta tecknat ett avtal med Bildupphovsrätt och om ditt verk reproduceras kommer du (om avtal finns) att ersättas. Detta är inget du själv behöver hålla koll på. Utöver detta finns två former av ersättningar. I ditt fall handlar det framför allt om att registrera verk för [Individuell Visningsersättning](#) (IV). IV är ett statligt budgetanslag som ger ersättning till bildkonstnärer vilkas konstverk visas offentligt eller används på annat allmännyttigt sätt. Det gäller konstverk som ägs av stat, landsting, kommun med flera. För att få ersättning måste du registrera dina verk innan den 15 september varje år. De verk du registrerat tidigare är kvar i systemet och behöver inte skrivas in igen och pengarna betalas ut lagom till jul.

Här började jag bli förvirrad och får gå tillbaka och läsa om. Det står att konstnären alltid äger upphovsrätten till konstverket. För IV får dock konstnären

inte längre äga verket, men äger du fortfarande upphovsrätten? För att få rätsida på detta har jag kontaktat Bildupphovsrätt där juristen Erik Forslund informerar:

*"Konstnären **har alltid kvar sin upphovsrätt** även om verket (föremålet) är sålt. För att IV ska bli aktuellt måste verket vara sålt och alltså ägas av det allmänna (upphovsrätten är dock kvar hos konstnären).*

IV bygger på att det enligt upphovsrättslagen är fritt att offentligt visa konstverk som överlåtit med konstnärens samtycke. Upphovspersonen får alltså inget betalt (ingen upphovsrättsersättning) för denna offentliga visning och IV blir därmed en sorts kompensation för detta inkomstbortfall. Det är ett konstnärsstöd helt enkelt vars storlek bestäms av regeringen och inte av upphovspersonerna eller deras företrädare. Observera att en upphovsperson kan få (och får) upphovsrättsersättning för annat nyttjande av offentlig konst som inte är offentlig visning, t.ex. utläggning på internet eller publicering i trycksaker (om det inte är utomhuskonst)."

[Individuell Reprografiersättning](#) (IR) är ytterligare en ersättning där du själv anmäler specifika verk. Detta är en ersättning som bildupphovsmän som är publicerade i böcker tidningar och tidskrifter utgivna i Sverige kan söka eftersom publiceringarna kan fotokopieras och användas i undervisningen. Bilder på offentlig konst i böcker kan omfattas av IR men det är marginellt. Sista anmälningdatum är den 1 juni varje år. Registreringen är dock öppen året om.

Eftersom du även tar upp frågan om moms kan det vara värdefullt att informera att ersättningen för reproduktion (den ersättning som utbetalas om ditt verk reproduceras och du är medlem i Bildupphovsrätt) är momsbelagd och varierar mellan 6 procent (bild) och 25 procent (foto). IV-ersättningen deklareraras som momsfri inkomst.

I frågor som dessa förlitar jag mig till kunniga experter. Just i det här faller vänder jag mig självklart till Bildupphovsrätt. Om du har fler funderingar och är medlem i [KRO/KIF](#) är en av förmånerna juridisk rådgivning av Sofie Gretteve. Ta vara på den förmånen för hennes kunskaper täcker in ett stort område. Jag gör vad jag kan, men i rent juridiska och upphovsrättsliga frågor har jag mina begränsningar.

Lycka till,

Ida

Volym 2016-08-15